Standardy finanční gramotnosti

Obsah

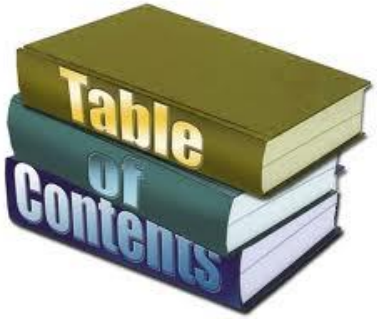

- oblasti FG
- užší a širší standard FG a návaznost na RVP
- v kterých předmětech učit
- materiály k výuce

Oblasti FG

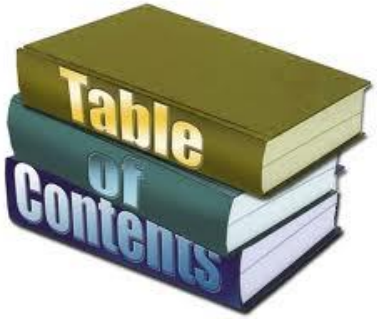

- jak platit
  - platební nástroje, ceny, inflace
- kam s penězi
- kde získat chybějící peníze
- zajištění

ZV – inovace RVP

- finanční gramotnost od 1. 9. 2013 v RVP povinně
- NÚV vytváří ve spolupráci s týmem učitelů metodickou pomoc pro začlenění problematiky do ŠVP

Standardy FG

- užší – v RVP – viz dále
- širší
  - výsledek pracovní skupiny pro finanční vzdělávání (MF, MŠMT, finanční instituce, zastoupení škol)
  - ZŠ 1. stupeň, 2. stupeň
  - SŠ
- 02 Standard finanční gramotnosti ZŠ.xls
- 03 Standard FG SŠ.xls

Standard ZV

Peníze	
1. stupeň ZŠ	**2. stupeň ZŠ**
Obsah	**Obsah**
- hotovostní a bezhotovostní forma peněz	- nakládání s penězi
- způsoby placení	- tvorba ceny
- banka jako správce peněz	- inflace
Výsledky	**Výsledky**
- používá peníze v běžných situacích	- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení
- odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze	- na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH
	- objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny
	- popíše vliv inflace na hodnotu peněz

Standard ZV

Hospodaření domácnosti	
1. stupeň ZŠ	**2. stupeň ZŠ**
Obsah	**Obsah**
- rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti,	- rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti
- nárok na reklamaci	- základní práva spotřebitelů
Výsledky	**Výsledky**
- na příkladu ukáže, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje	- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů
	- objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu
	- vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele

Standard ZV

Finanční produkty	
1. stupeň ZŠ	**2. stupeň ZŠ**
Obsah	**Obsah**
- úspory	- služby bank, aktivní a pasivní operace
- půjčky	- produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků
	- pojištění
	- úročení
Výsledky	**Výsledky**
- vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	- uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
	- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice)
	- uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu (úvěry, splátkový prodej, leasing)
	- vysvětlí význam úroku placeného a přijatého
	- uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít

Standard SŠ

Peníze	
Obsah	**Výsledky**
- placení (v tuzemské i zahraniční měně)	- používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovní lístku
- tvorba ceny	- stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH
	- vysvětlí, jak se cena liší podle zákazníků, místa, období…
	- rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH…) a klamavé nabídky
- inflace	- vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak se důsledkům inflace bránit

Standard SŠ

Hospodaření domácností	
Obsah	**Výsledky**
- rozpočet domácnosti	- rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti
	- navrhne jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti

Standard SŠ

Finanční produkty	
Obsah	**Výsledky**
- přebytek finančních prostředků	- navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry, nemovitosti…)
	- vybere nejvýhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí proč
- nedostatek finančních prostředků	- vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu
	- posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení
	- vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN
- pojištění	- vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby

Standard SŠ

Práva spotřebitele	
Obsah	**Výsledky**
- předpisy na ochranu spotřebitele	- na příkladu vysvětlí jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb včetně produktů finančního trhu)
- obsah smluv	- na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy včetně jejích všeobecných podmínek

Co by si měli studenti odnést

- Obecně
  - v běžném životě neplatit víc než je nutné
  - efektivně spořit
  - nekvalifikovaně se nezadlužovat
  - poučeně jednat s finančním poradcem
  - nepodlehnout běžným finančním trikům

Tři nejdražší české obrazy

Tři nejdražší české obrazy

- zdroje obrázků
  - http://aktualne.centrum.cz/kultura/umeni/clanek.phtml?id=632566
  - http://www.allposters.cz/-sp/Zima-Plakaty_i424338_.htm
  - http://kultura.idnes.cz/josef-capek-v-bratislave-vystoupil-ze-stinu-bratra-fxf-/vytvarne-umeni.aspx?c=A090609_181800_vytvarneum_ob
  - http://kultura.idnes.cz/padl-aukcni-rekord-kupka-se-prodal-za-22-milionu-fq3-/vytvarne-umeni.aspx?c=A071007_151429_vytvarneum_jan
  - http://www.metro.cz/aukce-desetileti-nejdrazsi-kupkuv-obraz-je-na-prodej-pcm-/co-se-deje.aspx?c=A120403_110143_co-se-deje_row

Tři nejdražší české obrazy

- z následujících dvojic vyberte obraz, který se podle vás prodal na poslední aukci dráže

3. nejdražší

Toyen - Spící

Mucha - Zima

3. nejdražší

Toyen - Spící

20 mil. Kč

2. nejdražší

Čapek – koupel nohou

Kupka – Výšky IV

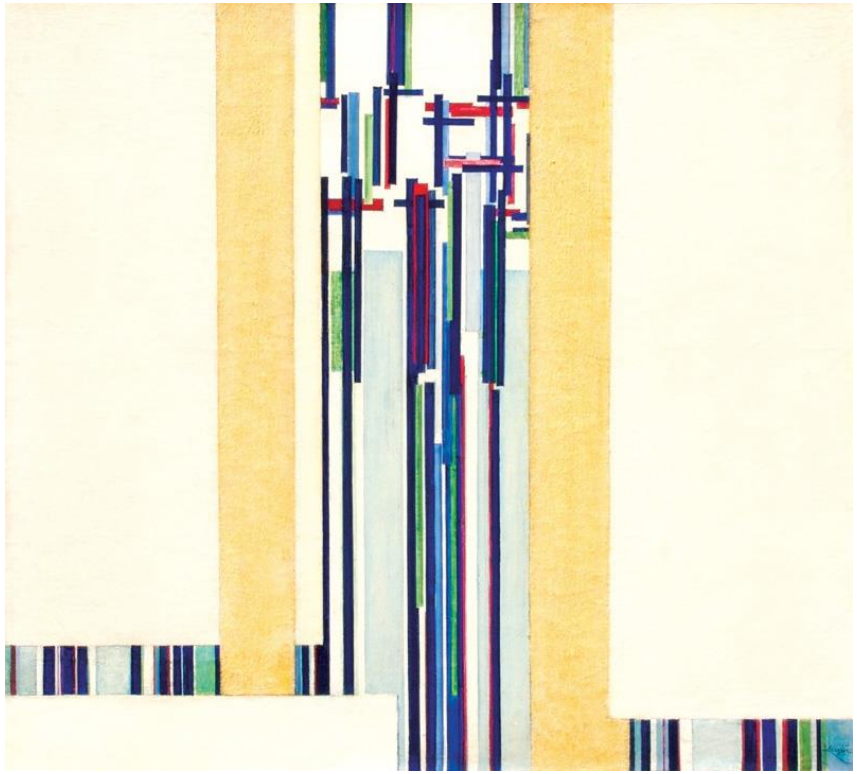

2. nejdražší

22 mil. Kč

Kupka – Výšky IV

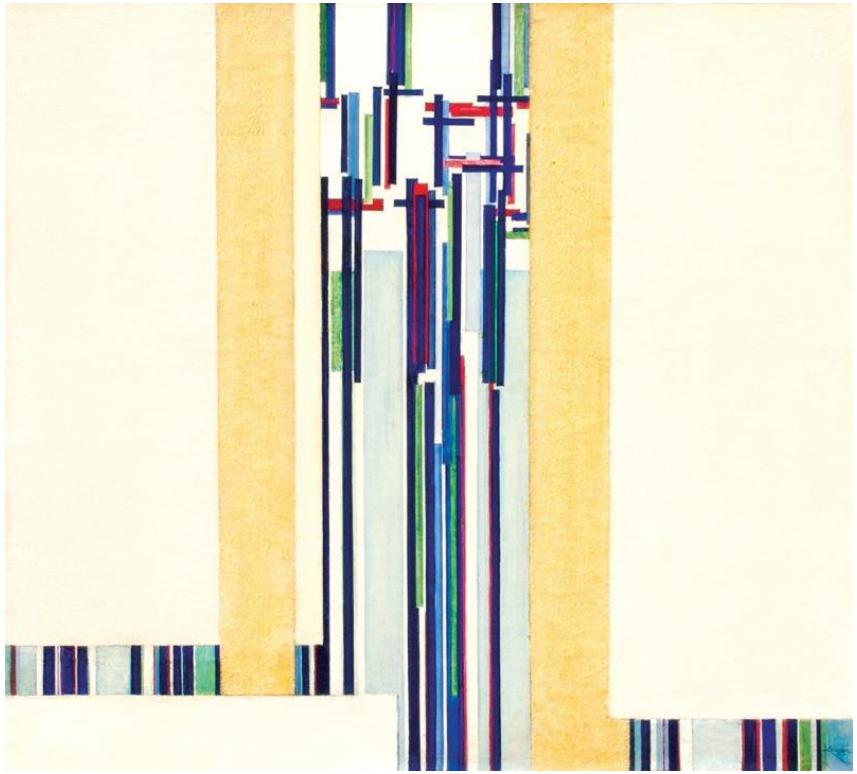

Nejdražší český obraz

Kupka – Tvar modré

Kupka – Zhroucení vertikál

Nejdražší český obraz

Kupka – Tvar modré

55 mil. Kč

Doporučené výstupy pro ZV – 1. stupeň

- **NÚV – Alena Hesová a expertní skupina**
- **pozná české mince a bankovky** (1., 2. ročník)
- **uvede příklad využití platební karty** (1., 2. ročník)
- **odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu** (1., 2. ročník)

- **zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení** (3., 4. ročník)
- **vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz** (3., 4. ročník)

- **porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi** (4., 5. ročník)
- **sestaví jednoduchý osobní rozpočet** (4., 5. ročník)
- **objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje** (5. ročník)
- **objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje** (5. ročník)
- **na příkladech objasní rizika půjčování peněz** (5. ročník)
- **uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti** (4., 5. ročník)
- **na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží** (5. ročník)

Doporučené výstupy pro ZV –2. stupeň

- **uvede příklady vlastnictví a objasní zásady jeho ochrany včetně ochrany duševního vlastnictví** (6. ročník)
- **uvede příklady příjmů a výdajů domácnosti** (6. ročník)
- **vysvětlí rozdíl mezi pravidelnými a jednorázovými příjmy a výdaji** (6. ročník)
- **rozliší zbytné a nezbytné výdaje v konkrétní situaci** (6. ročník)
- **sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti** (6. ročník)
- **na příkladech vysvětlí rozdíl mezi vyrovnaným, schodkovým a přebytkovým rozpočtem** (6. ročník)
- **navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje** (6. ročník)
- **navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje** (6. ročník)
- **vysvětlí zásady hospodárnosti na rozpočtu domácnosti** (6. ročník)

Doporučené výstupy pro ZV –2. stupeň

- **vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet** (7. ročník)
- **uvede příklady různých způsobů hotovostního placení** (7. ročník)
- **uvede příklady různých způsobů bezhotovostního placení** (7. ročník)
- **posoudí výhody a rizika hotovostního a bezhotovostního placení v konkrétní situaci** (7. ročník)
- **na příkladech objasní přednosti a rizika používání platebních karet** (7. ročník)
- **na příkladech objasní rozdíly mezi debetní a kreditní platební kartou** (7. ročník)

Doporučené výstupy pro ZV –2. stupeň

- **na příkladu vysvětlí rozdíl mezi úrokem placeným a přijatým** (8. ročník)
- **na příkladech objasní možnosti úspor, investic či spotřeby při nakládání s volnými finančními prostředky** (8. ročník)
- **porovná nabídku finančních produktů pro zhodnocení volných finančních prostředků** (8., 9. ročník)
- **hledá možnosti, jak řešit deficit na straně příjmů** (8., 9. ročník)
- **uvede možnosti půjčení chybějících finančních prostředků** (8., 9. ročník)
- **porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících finančních prostředků** (8., 9. ročník)
- **uvede možnosti různých typů pojištění** (8., 9. ročník)

Doporučené výstupy pro ZV –2. stupeň

- **na příkladu vysvětlí, jak nabídka a poptávka ovlivňuje cenu** (8. ročník)
- **na příkladu vysvětlí způsoby, jak se stanovuje cena** (8. ročník)
- **na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH** (8., 9. ročník)
- **vysvětlí, co je inflace a jaký je její vliv na reálno hodnotu peněz** (8., 9. ročník)
- **popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby** (9. ročník)
- **na příkladu objasní, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele** (9. ročník)

V kterých předmětech učit

- ZV - rozdělení MAT, OBN (SPV), člověk a svět práce
  - http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/7125/financni-gramotnost-v-zakladni-skole.html/
- SŠ - společně v EKO
  - vše v jednom
  - 1 vyučující
  - časová náročnost výuky celé EKO
- speciální předmět FG
  - musel by být povinný
  - časová dotace?

Alternativní pohled

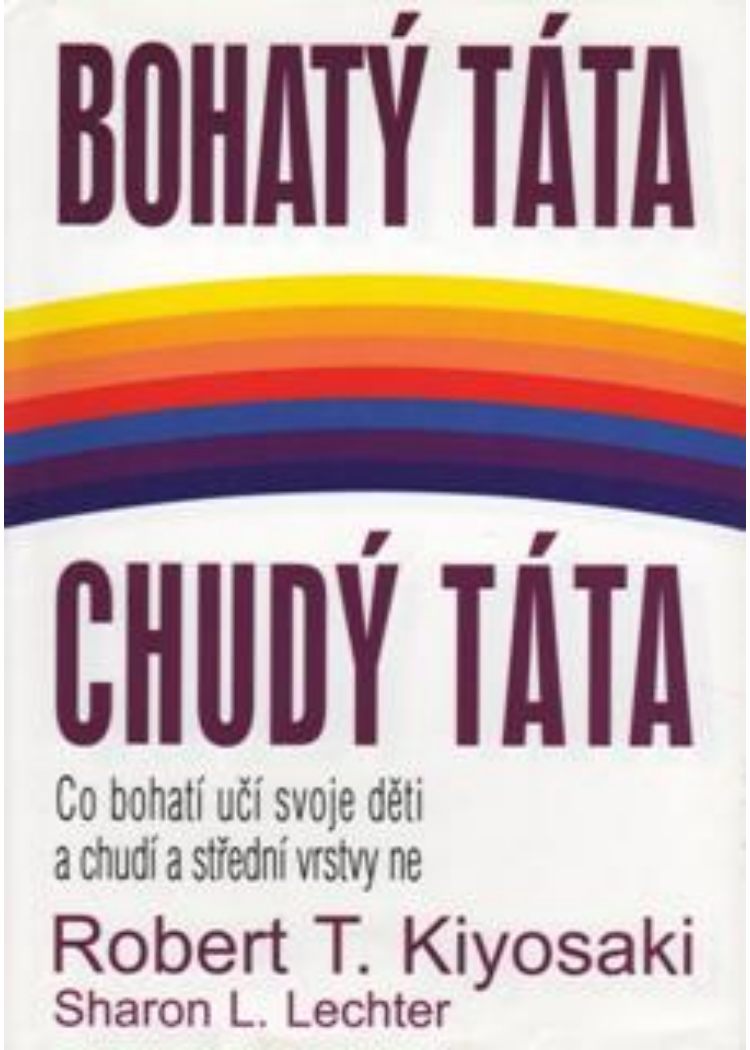

Alternativní pohled

- osobní aktiva
- osobní pasiva
- nepracovat pro peníze

5 nejdražších obrazů světa

podle cen na aukcích 2009 - 12

5 nejdražších obrazů světa

- zdroje obrázků
  - http://www.artquotes.net/masters/freud-lucian/benefits-supervisor-sleeping.htm
  - http://www.topzine.cz/10-nejdrazsich-obrazu-sveta-ktery-byste-chteli-mit-doma-3
  - http://www.artsjournal.com/realcleararts/2013/01/more-evidence-of-market-insanity.html
  - http://www.arcadja.com/artmagazine/it/2009/05/14/le-contemporary-art-di-new-york-christies-supera-sothebys/
  - http://ex-chamber-memo5.seesaa.net/article/310883852.html

5 nejdražších obrazů světa

- z následujících dvojic opět vyberte ten obraz, který se podle vás na poslední aukci prodal dráže

5.

Lucian Freud – Benefits Supervisor Sleeping

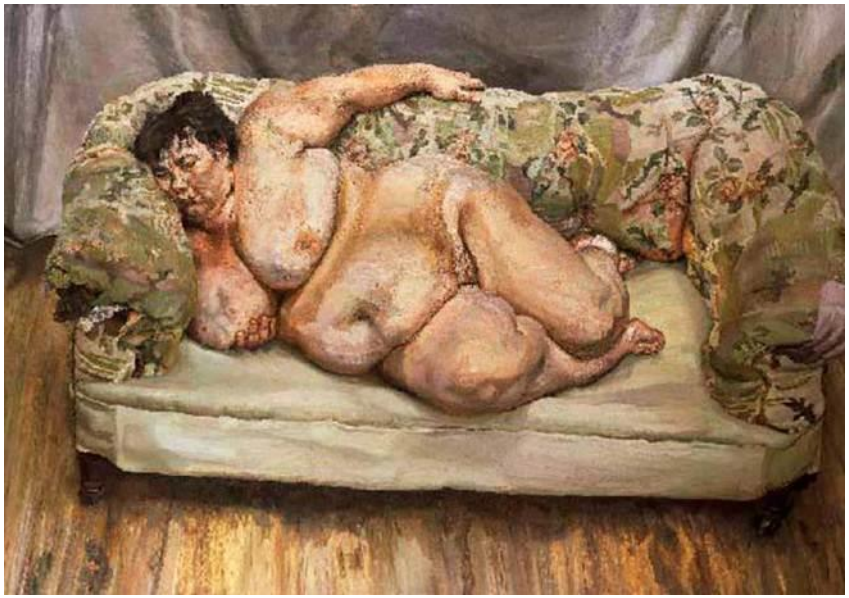

Warhol – Osm Elvisů

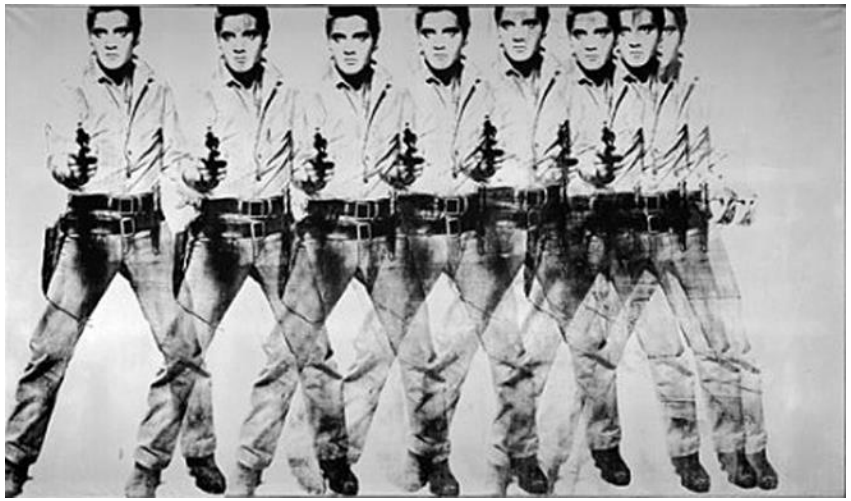

5. Andy Warhol – Osm Elvisů

100 000 000 USD

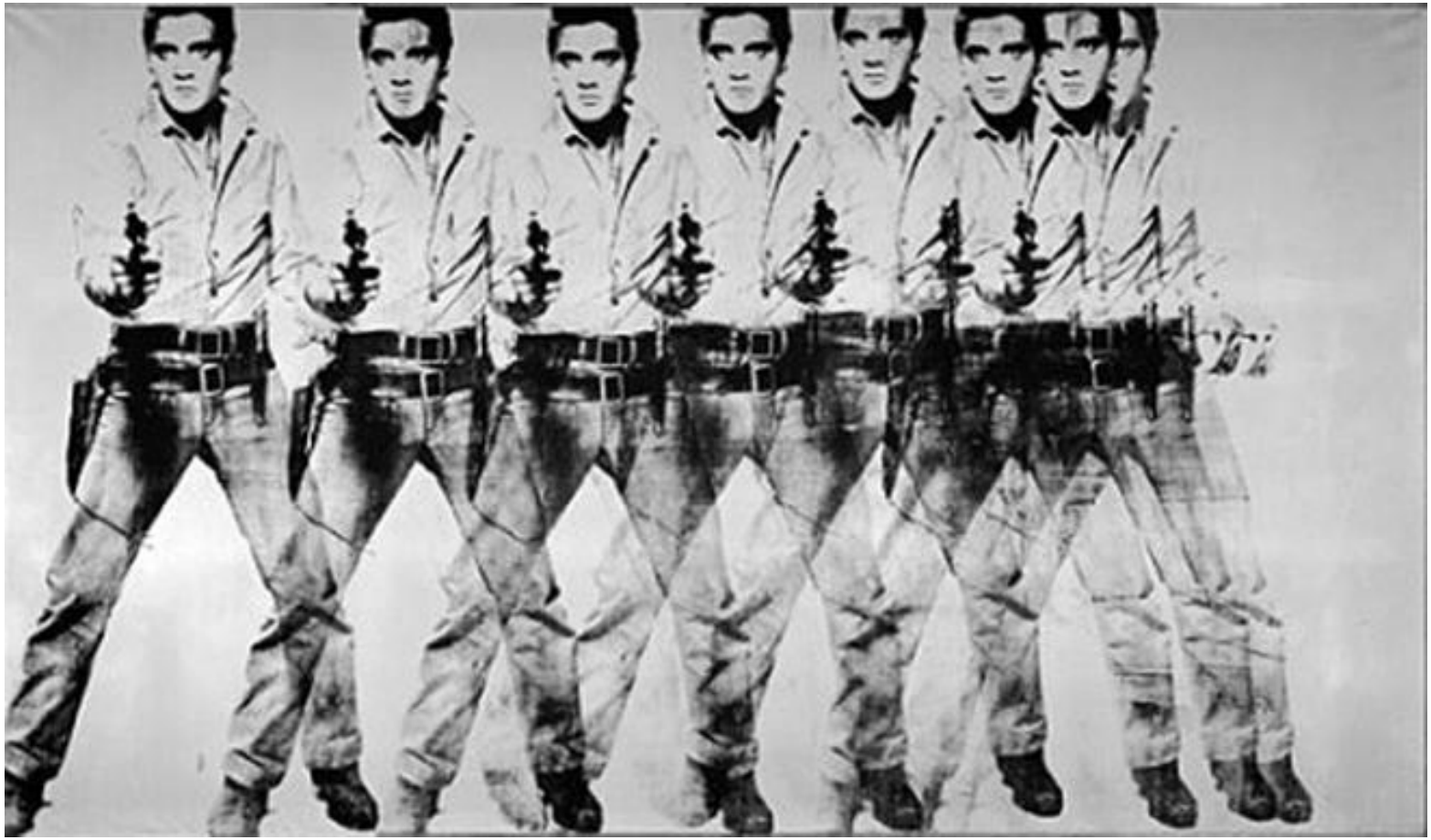

4.

Botticelli – Madona

Picasso – Akt, zelené listy a poprsí

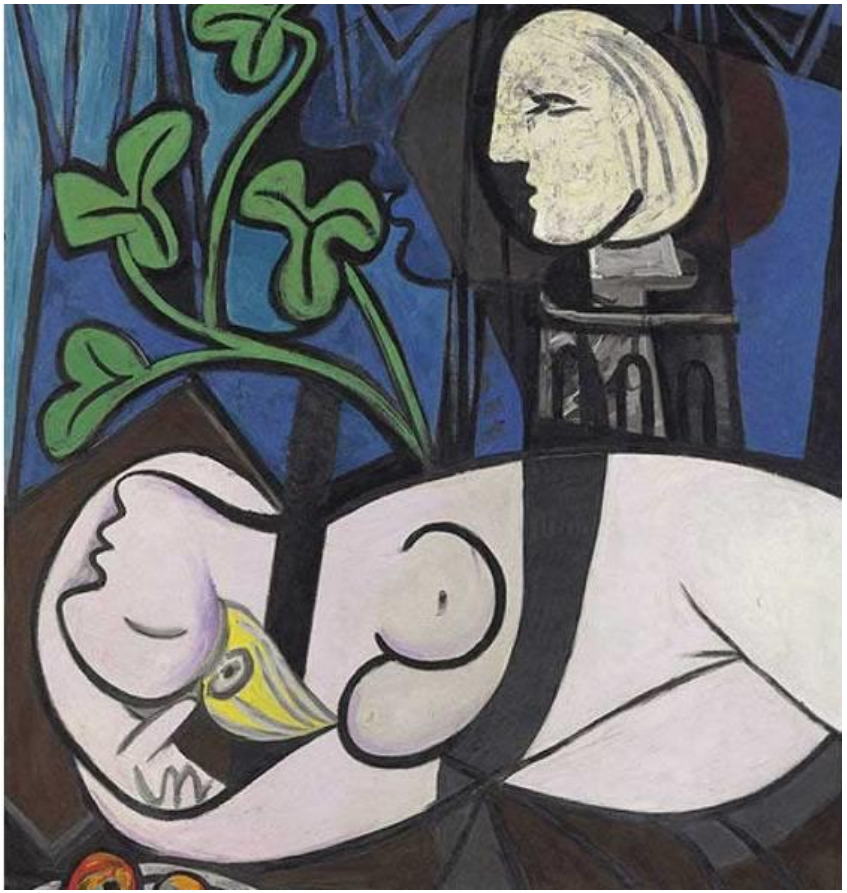

4. Picasso – Akt, zelené listy a poprsí

106 000 000 USD

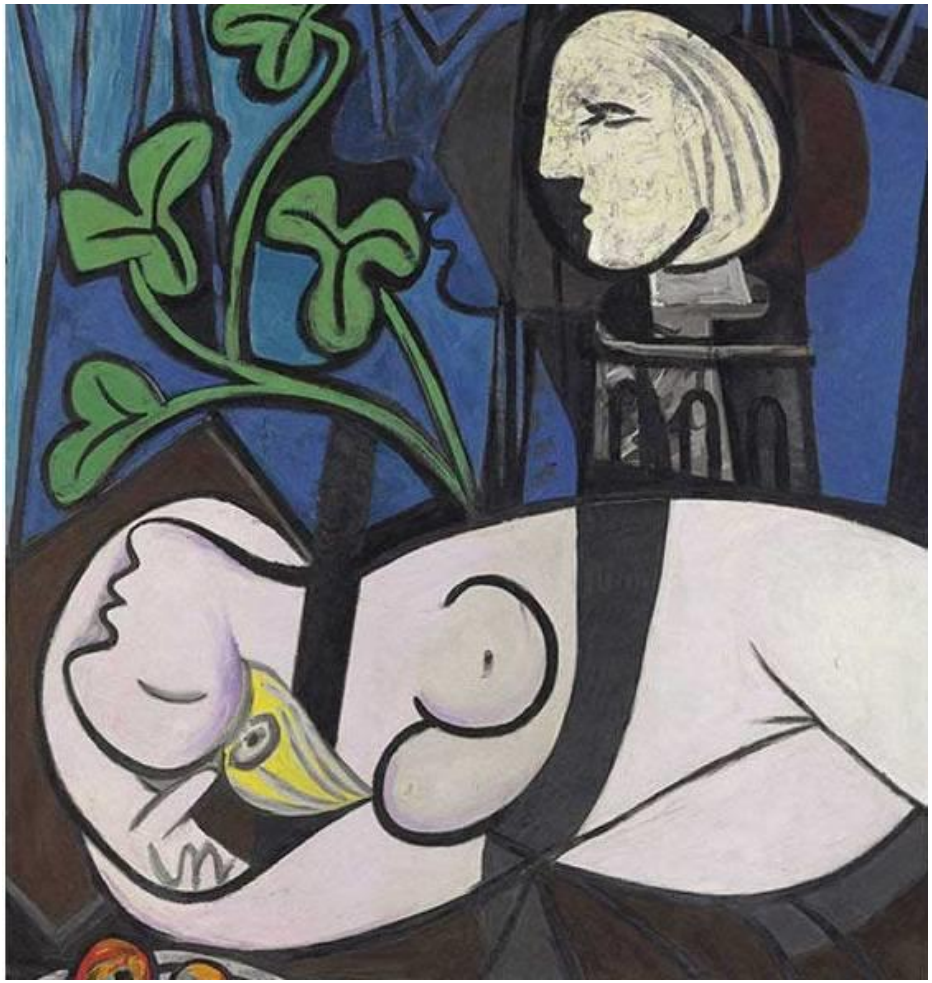

3.

Klimt – Portrét Adély Bloch Bauerové III

Gončarová - Espagnole

3. Klimt – Portrét Adély Bloch Bauerové III

135 000 000 USD

2.

Basquiat – Red man one

Kooning – Woman III

2. Kooning – Woman III

138 000 000 USD

1.

Pollock – No 5

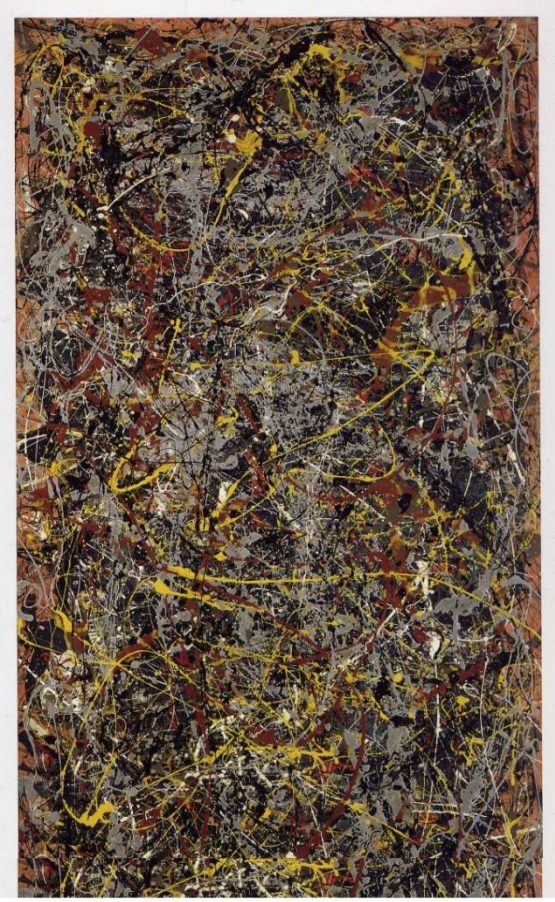

Kelley – Memory ware flat 6

1. Pollock – No 5
nejdražší obraz světa

140 000 000 USD

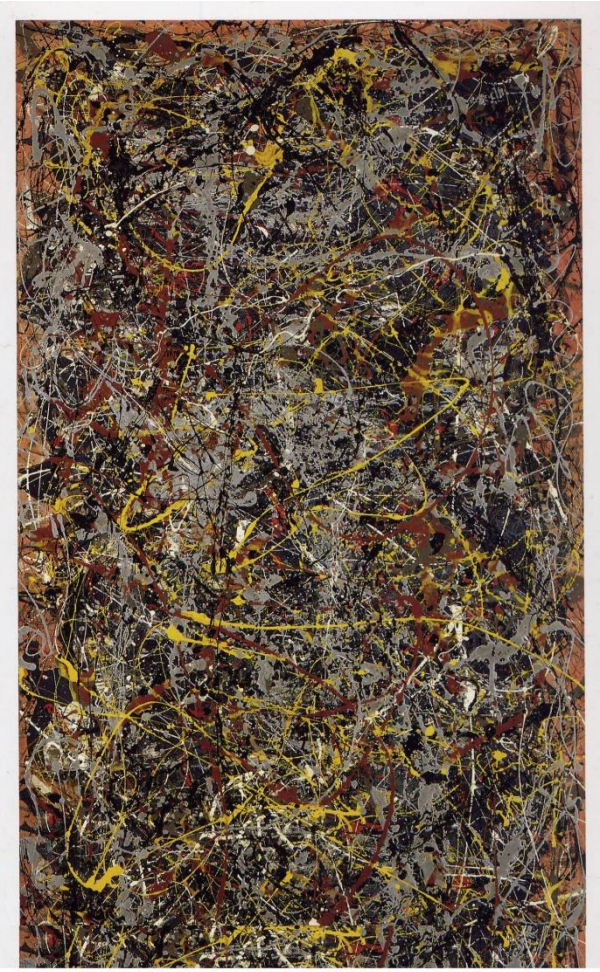

Zdroje – celkově na www.rvp.cz

- http://odkazy.rvp.cz/odkazy/ZVPD/?&zalozky=ZVPD&zal0=Z&vybrana_zalozka=V&zal2=ZVP&zal3=ZVPD

- http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2939

Zdroje – výchozí publikace NÚV

- http://www.nuov.cz/uploads/Financni_gramotnost_obsah_a_priklady_z_praxe_skol.pdf
- http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/7625/financni_gramotnost___metodicka_prirucka_pro_ucitele.pdf
- http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2011/11/Financni_gramotnost_ve_vyuce_definitivni.pdf

Zdroje – vhodné pro ZV

- Jakeš Fortuna
  - http://www.fortuna.cz/shop/financni-gramotnost-pro-1-st-zs-ucebnice/1425/5e6dc8f7.html
  - http://www.fortuna.cz/shop/finacni-gramotnost-pro-2-st-zs/c68c4377.html
- Alternativní pohled
  - http://www.knihy.cz/tajny-denik-barborky-syslove/d-70903/

Zdroje – vhodné pro SŠ

- http://www.eduko.cz/shop/ekonomika-ekonomicka-a-financni-gramotnost-pro-ss/30112/ad530876.html

UŽ NIKDY DLUŽNÍKEM
Autorka knihy Lucie Vrbková je první občankou ČR, která úspěšně absolvovala insolvenční řízení dle insolvenčního zákona. Kniha je volným vyprávěním životního příběhu, který je proložen odkazy na zákony a doplněn o cenné rady, je návodem jak postupovat ve finanční tísni, a také průvodcem insolvenčního řízení.
3.vydání, COFET, a.s., Praha 2009, ISBN 978-80-904396-0-3 (náklad 35 000 výtisků)
velkoobchodní cena 20,- Kč bez DPH při odběru více než 10 kusů od jednoho titulu
doporučená max. maloobchodní cena pro prodejce 49,- Kč včetně DPH
poštovné a balné při objednávce 1 ks 85,- Kč včetně DPH

- http://www.financnisvoboda.cz/
- http://www.ceskatelevize.cz/porady/10213556322-krotitele-dluhu/

Učebnice pro SŠ

1 Podstata tržní ekonomiky 5

1.1 Potřeby a jejich uspokojování 5
1.2 Výroba, výrobní faktory 8
1.3 Základy tržního systému 9
1.4 Úloha zisku v tržním systému 11

Učebnice pro SŠ

5 Marketing a prodej 71

5.1 Základy marketingu, marketingový plán 71
5.2 Průzkum trhu 72
5.3 Produkt 72
5.4 Cena 74
5.5 Distribuce 76
5.6 Propagace 76
5.7 Prodejní činnost 78

6 Financování podniku 85

6.1 Náklady, výnosy a zisk 85
6.2 Zdroje financování 87
6.3 Zakladatelský rozpočet 89

Učebnice pro SŠ

8 Finanční trh 111

8.1 Charakteristika finančního trhu 111
8.2 Peníze, placení 112
8.3 Ceny produktů na finančním trhu 118
8.4 Finanční produkty určené k ukládání peněz 122
8.5 Kde je možné peníze vypůjčit 128
8.6 Pojištění 131

9 Osobní finance 146

9.1 Osobní (domácí) rozpočet 146
9.2 Majetek a závazky domácnosti 148
9.3 Tři oblasti (otázky) osobního financování 150
9.4 Předlužení a možnosti jeho řešení 155

Zkušenosti a poznámky

- dva možné přístupy vyučujícího
  - výpočty
  - úvaha a porovnávání

Osvědčené úlohy

- obálková metoda

Osvědčené úlohy

- obálková metoda
- videa Krotitelé dluhů
  - nevhodné druhy úvěrů
    - kreditní karty
    - utopení se v úvěrech na byt
    - spotřební úvěry na stavbu
  - úvěr na studium

Osvědčené úlohy

- obálková metoda
- videa Krotitelé dluhů
  - nevhodné druhy úvěrů
    - kreditní karty
    - utopení se v úvěrech na byt
    - spotřební úvěry na stavbu
  - úvěr na studium
- finanční teploměr

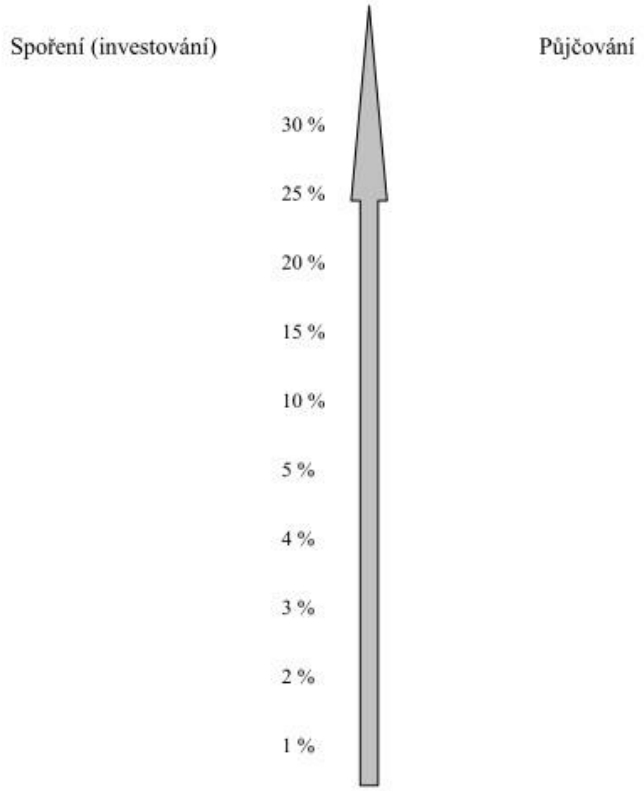

Osvědčené úlohy

- obálková metoda
- videa Krotitelé dluhů
  - nevhodné druhy úvěrů
    - kreditní karty
    - utopení se v úvěrech na byt
    - spotřební úvěry na stavbu
  - úvěr na studium
- finanční teploměr
- hra Finanční svoboda - KFP

Dotazy?

?